

התנועה למען איכות השלטון בישראל (ע"ר)

The Movement for Quality Government in Israel الحركة من أجل جودة السلطة في إسرائيل

ג' תשרי תשס"ט

02/10/2008

תיק מספר 5938

בתשובתכם נא ציינו מספר תיק

לכבוד

מר יעקב בן יזרי

שר הבריאות

מר מני מזוז

חיועץ המשפטי לממשלה

מר אהוד אולמרט

ראש הממשלה

גב' ציפי ליבני

שרת החוץ

מר רפי איתן

השר לענייני גימלאים

מר יצחק הרצוג

שר הרווחה והשירותים החברתיים

מר רוני בר-און

שר האוצר

א.ג.נ.

הנדון: התנהלות ממשלת ישראל מול ועידת התביעות והשימוש בכספיה

סימוכין: מכתבנו מהתאריכים 28.02.2008 ; 26.05.2008 ; 31.07.2008

תשובת משרד הבריאות מהתאריך 02.04.2008

תשובת היועצת המשפטית למשרד ראש הממשלה מהתאריך 31.08.2008

בשם התנועה למען איכות השלטון בישראל (להלן: התנועה) הרינו פונים אלייך כדלקמן:

1. ביום 28.02.2008 פנתה התנועה לראשונה אל שר הבריאות, מר יעקב בן יזרי, וכן אל הממונה על חופש המידע במשרד הבריאות בעניין השימוש בכספי ועידת התביעות בישראל. התנועה דרשה בפנייתה לעצור באופן מיידי את הזרמת הכספים אל בתי-חולים ומרכזים רפואיים ולהעביר כספים אלו למטרות ישירות העולות בקנה אחד עם טובת ניצולי השואה בישראל. כמו-כן, הגישה התנועה בקשה לפי חוק חופש המידע לקבל לידיה מידע הנוגע לתקציב 2008 ואשר מתייחס לשימוש בכספי ועידת התביעות על-ידי מדינת ישראל, לפי החלטותיה של "ועדת בתי-החולים" הפועלת מטעם ועידת התביעות בישראל.

רח' יפו 208, ירושלים 94383 * כנען למכתבים: ת.ד. 4207, ירושלים 91043 * טל: 02-5000073 פקס: 02-5000076

شارع يافا 208، القدس 94383 * العنوان للرسائل: ص. ب. 4207، القدس 91043 * هاتف: 02-5000073 فاكس: 02-5000076

208 Jaffa St., Jerusalem * Mailing Address: P.O.B.4207 Jerusalem 91043 * Tel: 02-5000073 * Fax: 02-5000076

E-mail: mqg@mqg.org.il * Web Site: www.mqg.org.il

2. בתשובת משרד הבריאות נכתב, כי קבלת סיוע מטעם ועידת התביעות מותנית, בין היתר, בכך שבמחלקה המבקשת סיוע מאושפזים גם ניצולי שואה. עוד צוין, כי לא קיימות מחלקות במדינה בהן מאושפזים אך ורק ניצולי שואה. מענה מספק לפנייה לפי חוק חופש המידע לא התקבל, חרף פניות רבות בנושא מצד התנועה.

3. ביום 26.05.2008, בהמשך לפנייה כאמור, פנתה התנועה אל ראש הממשלה, השר לענייני גמלאים, שר האוצר ושר הבריאות בנוגע לשימוש שעושה ממשלת ישראל בכספי ועידת התביעות, ובפרט לצורך תקצוב בתי-חולים בישראל (לנוחותכם מצורפים העתקי מכתבנו בשנית).

4. בין היתר דרשה התנועה, כי החלק בהחלטת הממשלה הנוגע לשימוש בכספי ועידת התביעות לצורך מיגון בתי-חולים בצפון (החלטה מס. 1853) יבוטל, וכי הכספים שיועדו ליישום ההחלטה יוקצו לטובת יעדים העולים בקנה אחד עם טובתם האישית והבלעדית של ניצולי השואה. כמו-כן דרשה התנועה לדעת האם הפעילה המדינה מנגנונים לפיקוח על העברת וניצול כספי ועידת התביעות בהתאם למטרות שנקבעו ובפרט האם הופעל מנגנון לריכוז דיווחי הארגונים המתוקצבים ובחינת עמידתם בקריטריונים לחלוקה כפי שנקבעו על-ידי ועידת התביעות. טרם התקבלה תשובה עניינית לפנייה זו.

5. במקביל למהלכים כאמור, ובעקבות הקמתה של ועדת החקירה הממלכתית בנושא הסיוע לניצולי השואה, פנתה התנועה אל יו"ר הוועדה, השופטת (בדימוס) דליה דורנר, בבקשה לכלול את-עניין-התנהלותה של ממשלת-ישראל והשימוש שהמדינה עושה בכספי ועידת התביעות במסגרת עבודתה של הוועדה.

6. ואכן במסגרת דו"ח ועדת החקירה הממלכתית התייחסה הוועדה לליקויים בהתנהלותה של ממשלת ישראל מול ועידת התביעות. בין היתר נכתב בדו"ח, כי במהלך השנים 1998 עד 2007 סייעה ועידת התביעות לבתי-חולים כלליים בישראל בהיקף כספי כולל העולה על 57 מיליון דולר. חלק ניכר מן הסיוע הועבר לשיפוץ מחלקות חולים שונות. סך הסיוע לבתי-החולים עלה על 14% מ-400 מיליון הדולר שהועברו לישראל מתוך כספי ועידת התביעות, שמקורם ברכוש יהודי ללא יורשים שירשה. הוועדה ציינה, כי יש להניח שבסיוע זה הייתה תרומה דלה למדי לניצולי השואה (ועדת החקירה הממלכתית בנושא הסיוע לניצולי השואה – דין וחשבון, בעמ' 170).

7. כמו-כן, בדו"ח הביעה ועדת החקירה הממלכתית את דעתה, כי מן הראוי להפנות את הכספים לסיוע ייחודי לניצולי השואה ולא כמקור תקציבי לגופים המשרתים קהל שאינו מורכב בהכרח מניצולים. כמו-כן סברה הוועדה, כי מוטב להעביר כספים אלו ישירות לניצולי

השואה, כך שיוכלו לממן באופן עצמאי טיפול במוסד זה או אחר, וכי אין זה ראוי, כי המדינה תעשה שימוש בכספי ועידת התביעות למטרות שאינן סיוע ישיר לניצולים (ועדת החקירה הממלכתית בנושא הסיוע לניצולי השואה – דין וחשבון, בעמ' 170).

8. בהמשך לפרסום מסקנותיה של ועדת החקירה הממלכתית פורסמה החלטת ממשלה לשם יישום המסקנות ואשר עניינה הגדלת הסיוע לניצולי השואה (החלטה מס. 3940 מיום 17.08.2008). בהחלטה אימצה הממשלה את עיקרי האמור בדו"ח וכן החליטה ליישם שורה של צעדים משלימים לסיוע לניצולי השואה החיים בישראל. בין היתר נכתב, כי:

"הממשלה רואה לנכון שכספי ועידת התביעות ישמשו מכאן ואילך למתן סיוע ישיר לניצולי השואה, לתמיכה בשירותים בעין עבורם, לפיתוח תשתיות לשירותים אשר תינתן בהם עדיפות מובהקת לניצולים או לפיתוח שירותים אשר ישרתו מספר משמעותי של ניצולים. כל זאת למעט כספים המיועדים להנחלת זיכרון השואה, ומבלי שתפגענה תוכניות קיימות".
(סעיף 3(ג) להחלטה).

9. כפי שנכתב בדברי החסבר להצעת החלטה:

"סעיף 3(ג) להצעה עוסק ביחסי הממשלה עם ועידת התביעות החומריות של העם היהודי נגד גרמניה. על-פי דיווחי הוועדה, הקצתה הוועדה עד כה למעלה מ-600 מליון דולר לארגונים המעניקים שירותים סוציאליים לניצולים בישראל ובעולם. יחד עם זאת, נמתחה בדו"ח ביקורת ביחס לשימוש שנעשה בחלק מהכספים שמקצה הוועדה. מוצע להביא לגיבוש אמנה אשר תגדיר את אופי היחסים בין ועידת התביעות לבין הממשלה, ותקבע מדיניות ביחס לסיוע שמעניקה הוועדה לניצולים בארץ. עוד נועד המהלך להבטיח כי סכומי התמיכה המופקדים בידי ועידת התביעות ימשיכו לתרום משמעותית לרווחת הניצולים בארץ, תוך תכנון ארוך-טווח" (עמ' 4).

10. מדברים אלה עולה לכאורה, כי החלטת הממשלה המאמצת את מסקנות דו"ח ועדת החקירה הממלכתית מתייחסת, בין היתר, לביקורת שהועלתה בדו"ח בנוגע לשימוש שעושה מדינת ישראל בכספי ועידת התביעות לתקצוב בתי-החולים בישראל כמפורט בפסקה 5 לעיל.

11. יש לציין, כי התייחסות לנושא עלתה גם במסגרת הדיון הראשון של ועדת החקירה הפרלמנטרית בנושא ועידת התביעות אשר התקיים ביום 8.09.2008. במהלך הדיון אמרה השופטת דורנר, כי "ממשלות ישראל השתמשו בוועדת התביעות כבקופה הקטנה שלהם, ועידת התביעות היא הבנק של ניצולי השואה הנוקקים". עוד הדגישה, כי מדינת ישראל עשתה שימוש בכספי ועידת התביעות למטרות כלליות, כך שלדבריה מעל למיליארד ומאה מיליון שקלים מכספי הניצולים שימשו לתשתיות בישראל וכחצי מיליארד שקלים שימשו למפעלי הנצחה (מתוך הודעה לעיתונות מטעם ועדת החקירה הפרלמנטרית בנושא ועידת התביעות, כפי שפורסמה באתר הכנסת ביום 08.09.2008).

12. לפיכך, ובייחוד לאור קבלת החלטת הממשלה המתייחסת לסוגיה שהעלתה התנועה בפניותיה, והנוגעת בין השאר לשימוש שעושה מדינת ישראל בכספי ועידת התביעות לצורך תקצוב בתי-חולים בישראל נבקש לדעת:

א. האם אכן מתייחסת החלטת הממשלה מס. 3940 לכלל הכספים המועברים על-ידי ועידת התביעות ליעדים בישראל בשיתוף פעולה עם ממשלת ישראל במסגרת החלטות הוועדה הבין-מוסדית וועדת בתי-החולים?

ב. מהו המועד המתוכנן, מיהו הגורם האחראי ומהו המנגנון שגובש ליישום החלק בהחלטת הממשלה הנוגע לשימוש בכספי ועידת התביעות על-ידי ממשלת ישראל, ובפרט כספי ועידת התביעות המשמשים לתקצוב בתי-חולים (סעיף 3ג) להחלטת הממשלה)?

ג. מה הכוונה במונח "תוכניות קיימות" עליהן לא תחול החלטת הממשלה, ובכלל זה בכמה תוכניות מדובר, מהו היקף הכספים שיוקצו להן מתוך תקציב ועידת התביעות ומחם הקריטריונים לפיהם יוחלט אילו תוכניות יכללו במסגרת זו?

ד. האם הופסקה הזרמת כספי ועידת התביעות למטרות שאינן מיועדות לרווחה הישירה של ניצולי השואה, לרבות הקצאת הכספים לבתי-החולים (57 מיליון דולר כפי שעולה מתוך דו"ח ועדת החקירה הממלכתית)? אם כן, החל מאיזה מועד הופסקה הזרמת הכספים ולגבי אילו פרויקטים; אם לא, האם ישנה כוונה להפסיק את הזרמת הכספים לאור מסקנותיה של ועדת החקירה הממלכתית שאומצו בהחלטת הממשלה.

ה. האם בוטל החלק בהחלטת הממשלה מספר 1853 אשר עניינה חיזוק הצפון ובמסגרתה הוחלט כי התקציב אשר ישמש את הממשלה ליישום ההחלטה יכלול, בין היתר את כספי ועידת התביעות? אם כן, האם הכספים הושבו כפי שדרשה התנועה

רח' יפו 208, ירושלים 94383 * מען למכתבים: ת.ד. 4207, ירושלים 91043 * טל: 02-5000073 פקס: 02-5000076
شارع يافا 208، القدس 94383 * العنوان للرسائل: ص.ب. 4207، القدس 91043 * هاتف: 02-5000073 * فاكس: 02-5000076

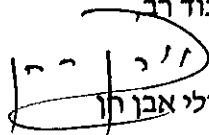
208 Jaffa St., Jerusalem * Mailing Address: P.O.B.4207 Jerusalem 91043 * Tel: 02-5000073 * Fax: 02-5000076

E-mail: mqg@mqg.org.il * Web Site: www.mqg.org.il

בפנייתה והוקצו עבור יעדים העולים בקנה אחד עם טובתם הישירה של ניצולי
השואה?

כמו-כן, התנועה מבקשת לקבל לידיה כל מידע נוסף הנוגע ליישום מסקנותיה של ועדת
החקירה הממלכתית וליישום החלטת הממשלה אשר אימצה מסקנות אלו.

13. העניינים המפורטים במכתב זה הינם בעלי חשיבות רבה והשלכות מיידיות על ציבור
הניצולים, אשר לצערנו, מספרם הולך ופוחת בכל יום שעובר. על-כן, נודה לתגובתכם
המיידיה והמהירה על מנת שנוכל לשקול את המשך צעדינו המשפטיים בנושא.

בכבוד רב,

עו"ד נילי אבנר